

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1570

29.01.2016

Кабінет Міністрів України

Надсилаємо адресований Кабінету Міністрів України депутатський запит народного депутата України Кривенка В. М., оголошений на засіданні Верховної Ради України 29 січня 2016 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додатки: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.
матеріали на 21 арк. - тільки адресату

В. ГРОЙСМАН

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

№ 58-132/16

28 серпня 2016 р.

Кабінет Міністрів України

*Щодо фактів незаконного звільнення
найманих працівників та відшкодування
шкоди завданої таким звільненням*

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

(у порядку ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»)

За даними Єдиного державного реєстру судових рішень, починаючи з середини 2014 року фіксуються випадки поновлення нба роботі осіб, звільнених на підставі пункту 5 частини першої статті 41 КЗпП України.

Нагадаю, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів» від 13.05.2014 № 1255-VII частина перша статті 41 КЗпП України доповнено пунктом 5, відповідно до якого додатковою підставою розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з окремими категоріями працівників за певних умов є припинення повноважень посадових осіб.

Перелік посадових осіб, з якими може бути припинений трудовий договір на підставі пункту 5 статті 41 КЗпП України та обмеження щодо застосування звільнення працівника на підставі пункту 5 статті 41 КЗпП України в залежності від виду трудового договору (строковий чи безстроковий) законодавством не передбачено.

Трудовий договір, укладений на невизначений строк, а також строковий трудовий договір до закінчення строку його чинності можуть бути розірвані власником або уповноваженим ним органом у випадках, передбачених статтею 40 КЗпП України, а з окремими категоріями працівників у випадках, визначених статтею 41 КЗпП України.

Посадовими особами товариства визнаються голова та члени виконавчого органу, голова ревізійної комісії (ревізор), а у разі створення ради товариства

(спостережної ради) - голова і члени цієї ради. Обмеження щодо поєднання однією особою зазначених посад встановлюються законом.

Відповідно до частини третьої статті 99 Цивільного кодексу України повноваження члена виконавчого органу товариства можуть бути у будь-який час припинені або він може бути тимчасово відсторонений від виконання своїх повноважень.

Хочу звернути увагу, що за даними пояснювальної записки, урядовий проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо захисту прав інвесторів)" розроблено на виконання Національного плану дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава" та Плану заходів щодо підвищення показників України у рейтингу Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації "Ведення бізнесу".

У пояснювальній записці зазначено таке.

Економічна ситуація у Європі і загалом у світі складається таким чином, що без залучення інвестицій будь-якій країні буде важко виходити із кризи та досягти нового, якісного рівня економічного розвитку. Залучення інвестицій у реальний сектор економіки, як це прийнято у розвинених країнах, здійснюється у тому числі через залучення коштів дрібних інвесторів (міноритарних акціонерів). Але жоден інвестор не вкладатиме свої кошти, якщо не буде впевнений у їх захищеності та ефективному використанні, що у свою чергу пов'язано із наданням йому можливостей контролювати та впливати на менеджмент підприємства, де він є акціонером (учасником).

Метою прийняття проекту Закону України є вдосконалення законодавчих актів, що регулюють питання припинення повноважень та звільнення посадових осіб юридичної особи та посилення їх матеріальної відповідальності.

Одним з головних правових бар'єрів на шляху розвитку практики притягнення посадових осіб до майнової відповідальності є розповсюдження на регулювання відносин між посадовими особами та товариством норм Кодексу законів про працю України.

Проектом Закону України пропонується внести до Кодексу таку підставу для звільнення, як припинення повноважень посадових осіб (ст. 41 КЗпП), забезпечивши можливість розірвання трудового договору без наведення підстав при припиненні повноважень посадових осіб.

При цьому, в якості компенсації для захисту інтересів посадових осіб, пропонується законодавчо встановити мінімальний розмір вихідної допомоги при розірванні трудового договору у зв'язку із припиненням повноважень посадової особи в розмірі середньої заробітної плати за шість місяців (ст. 44 КЗпП).

Таким чином, приймаючи нову підставу для звільнення, законодавець передбачав, що вона буде застосовуватись до менеджменту господарського товариства.

Разом з тим, керівники центральних органів виконавчої влади, реалізуючи повноваження органу управління державним підприємством та/або корпоративним правами, застосовують нововведене положення до ширшого кола найманих працівників.

Також нову норму на практиці застосовують керівники підприємств, установ та організацій державного сектору економіки.

Це вже призвело до численних фактів поновлення на роботі звільнених працівників, безпідставної виплати вихідної допомоги.

Керівники органів влади та керівники підприємств звільняючи людей без достатніх правових підстав, завдають збитків державному бюджету та державним компаніям.

Відповідно до законодавства працівники несуть матеріальну відповідальність у повному розмірі шкоди, заподіяної з їх вини підприємству, установі, організації, у випадках, коли службова особа, винна в незаконному звільненні або переведенні працівника на іншу роботу (п. 8 ч. 1 ст. 134 КЗпП).

Суд покладає на службову особу, винну в незаконному звільненні або переведенні працівника на іншу роботу, обов'язок покрити шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації у зв'язку з оплатою працівникові часу вимушеного прогулу або часу виконання нижчеоплачуваної роботи. Такий обов'язок покладається, якщо звільнення чи переведення здійснено з порушенням закону або якщо власник чи уповноважений ним орган затримав виконання рішення суду про поновлення на роботі.

Пленум Верховного Суду України у своїй постанові від 06 листопада 1992 №9 «Про практику розгляду судами трудових спорів», у пункті 33 звернув увагу судів на суворе додержання встановлених законом строків підготовки і розгляду трудових справ, на необхідність підвищення ефективності їх діяльності по запобіганню правопорушенням у сфері трудових відносин. З метою запобігання незаконним звільненням судам слід неухильно додержувати вимог статей 109, 419 ЦПК і статей 134 (п.8), 237 КЗпП про притягнення до участі в справі про поновлення на роботі і покладення на службову особу обов'язку відшкодувати шкоду підприємству, установі, організації, заподіяну в зв'язку з оплатою незаконно звільненому або переведеному працівникові часу вимушеного прогулу або виконання нижчеоплачуваної роботи. При цьому належить враховувати, що при незаконному звільненні або переведенні на іншу роботу, невиконанні рішення про поновлення працівника на роботі, що мало місце після введення в дію п. 8 ст. 134 та нової редакції ст. 237 КЗпП (з 11 квітня 1992 року) настає повна матеріальна відповідальність винних в цьому службових осіб і обов'язок покрити шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації у зв'язку з оплатою працівникові часу вимушеного прогулу або часу виконання нижчеоплачуваної роботи може бути покладено при допущенні ними в цих випадках будь-якого порушення закону, а не лише явного, як передбачалось раніше.

Таким чином, посадові особи, які прийняли рішення про звільнення, зобов'язані відшкодувати завдану шкоду.

На підставі вищенаведеного, керуючись ст. 15 Закону України "Про статус народного депутата України",

ПРОШУ:

1. Надати інформацію в розрізі міністерств та відомств (включаючи територіальні органи), про кількість осіб, звільнених на підставі пункту 5 частини першої статті 41 КЗпП України з державних підприємств, установ та організацій та господарських товариств, в яких держава володіє корпоративними правами.

Прошу вказати посади працівників, звільнених на підставі пункту 5 частини першої статті 41 КЗпП України із зазначенням розміру виплаченої вихідної допомоги.

2. Надати інформацію в розрізі міністерств та відомств (включаючи територіальні органи), про кількість осіб, поновлених на роботі за рішенням суду, які були звільнені на підставі пункту 5 частини першої статті 41 КЗпП України з державних підприємств, установ та організацій та господарських товариств, в яких держава володіє корпоративними правами.

3. Надати інформацію в розрізі міністерств та відомств (включаючи територіальні органи), про кількість осіб, притягнутих до відповідальності за незаконне звільнення осіб на підставі пункту 5 частини першої статті 41 КЗпП України.

Прошу зазначити розмір шкоди стягнутої в порядку статті 237 КЗпП України з таких винних осіб.

4. Провести узагальнення практики припинення трудових відносин на підставі пункту 5 частини першої статті 41 КЗпП України в державному секторі економіки.

Додаток: на 21 арк.

З повагою

Народний депутат України

Віктор КРИВЕНКО

N 132